

retspræsidenterne har herved bl.a. peget på, at det vil være uacceptabelt, at en journalist ved hjælp af en båndoptagelse kan hævde et sagsforløb, en ordveksling eller lignende, hvis retten er afskåret fra at kunne kontrollere det nøjagtigt og fra eventuelt at kunne imødegå fejlagtige udsagn.

Det kan oplyses, at det i givet fald vil koste et to-cifret millionbeløb at installere optageudstyr af den fornødne kvalitet i retssalene.

Som anført i Dommerforeningens hørings svar vil retternes brug af båndoptagere have videregående betydning for retsledelse, protokollering, domsskrivning og indretningen af retslokalerne. Efter Justitsministeriets opfattelse bør bredere overvejelser om de retsplejemæssige aspekter af domstolenes brug af ny teknologi bl.a. indgå i det generelle arbejde med en reform af den civile retspleje, som gennemføres i Retsplejerådets regi.

Justitsministeriet tillægger det endvidere betydelig vægt, at der må antages at være en væsentlig risiko for, at en almindelig adgang til båndoptagelser vil svække mulighederne for at få vidner til at afgive forklaringer i retten.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet det rigtigst, at der ikke på nuværende tidspunkt gennemføres en ordning med journalisters (eller andres) brug af referatbåndoptagere, og udvalgets forslag herom er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

Det bemærkes, at retten i dag kan give tilladelse til, at sagens parter kan anvende båndoptager under retsmøder med henblik på f.eks. processuelle eller uddannelsesmæssige formål. Lovforslaget medfører ikke ændringer heri, og der vil således fortsat kunne gives tilladelse hertil, jf. den foreslåede § 32.

Der henvises til betænkningen side 136-142.

8. Massemediernes kildebeskyttelse.

8.1. Gældende ret m.v.

Spørgsmålet om massemediernes kildebeskyttelse er i retsplejeloven bl.a. reguleret i § 172 om vidnefritagelse.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 172 omfatter i første række redaktører og redaktionelle medarbejdere ved aviser, blade, radio og fjernsyn samt lignende former for nyhedsformidlende massemedier, jf. medieansvarslovens § 1, nr. 1-3. Bestemmelsen omfatter også andre, som har fået kendskab til en kilde m.v. i kraft af deres tilknytning til det pågældende massemedie eller til fremstillingen af den pågældende artikel eller udsendelse, jf. retsplejelovens § 172, stk. 3.

Efter § 172, stk. 1, har journalister ved aviser og blade m.v. som hovedregel ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel i avisen m.v., når kildens eller forfatterens navn ikke er angivet. Der er heller ikke pligt til at afgive vidneforklaring om, hvem der har taget et billede m.v., hvem billedet forestiller, eller hvem der er genstand for omtale, når dette ikke fremgår af teksten.

Efter § 172, stk. 2, er journalister ved radio og fjernsyn på tilsvarende måde fritaget for at afgive vidneforklaring om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til et værk, der er bragt i en udsendelse, når kilden eller forfatteren ikke er navngivet. Der er heller ikke pligt til at afgive vidneforklaring om identiteten af unavngivne medvirkende, som har fået tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres, dog kun hvis der er truffet rimelige forholdsregler for at skjule identiteten.

Retten kan pålægge journalister m.v. at afgive vidneforklaring om de nævnte forhold, hvis retssagen vedrører en alvorlig lovovertrædelse, som kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover. Det er en forudsætning, at vidneforslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, og at hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder, jf. retsplejelovens § 172, stk. 5.

Retten kan endvidere pålægge journalister m.v. at afgive vidneforklaring som nævnt, hvis retssagen vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 c (brud på tavshedspligt). Det gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, som det er af samfundsmæssig betydning at få offentliggjort, jf. retsplejelovens § 172, stk. 6.

I forbindelse med civile sager kan retten efter anmodning fra en part pålægge bl.a. journalister at forevise eller udlevere dokumenter, som har betydning for sagen, medmindre der derved vil komme oplysninger frem om forhold, som journalisten ikke ville have pligt til at afgive vidneforklaring om, jf. retsplejelovens § 299.

I forbindelse med straffesager kan retten pålægge bl.a. journalister at forevise eller udlevere dokumenter eller andre bevismidler, medmindre der derved vil komme oplysninger frem, som journalisten ikke ville have pligt til at afgive vidneforklaring om, jf. retsplejelovens § 827.

Spørgsmålet om, hvorvidt journalisten har pligt til at give oplysninger, beror i tvivlstilfælde på rettens skøn over risikoen for, at der herved røbes en kilde.